

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2011**

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: 24 Μαΐου 2011 7.30 - 10.00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ
--

**Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να χρησιμοποιηθεί
για την άσκηση της ορθογραφίας.**

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση (μονάδες 30)

- (α) Καὶ γὰρ δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων ὥνῃ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπορίου ἔξεστιν ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα πιόντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἔξεστιν συμβουλεύσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαίοντα, ὅ τι τε ἐδεστέον ἢ ποτέον καὶ ὅ τι μὴ, καὶ ὅποσον καὶ ὅποτε· ὥστε ἐν τῇ ὥνῃ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος· μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη, καταθέντα τὴν τιμὴν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* κεφ. Ε'

- (β) Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἂν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἂν εἶδῃ καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι. καὶ ὥς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὕτη ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατὰμεμψιν ὥς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται.

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση (μονάδες 25)

Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργεῖαν τῆς τε γῆς ἔτεμον οὐ πολλὴν καὶ σῆτόν τινα ἀνεκομίσαντο ζεύγη κομίσαντες, καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς Ἀργείων φυγάδας καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους, καὶ σπεισάμενοί τινα χρόνον ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργεῖους τὴν ἀλλήλων γῆν, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου. ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὀπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντες τοὺς μὲν ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα ἀύλισαμένου τοῦ στρατεύματος μακρὰν ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὥς ἦσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου.

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* VI 7 (διασκευή)

Λεξιλόγιο

ζεῦγος = ζευγάρι ζώων

σπεισάμενοι: ἀπὸ το σπένδομαι = συνάπτω σπονδές, συνθήκη

αὐλίζομαι = στρατοπεδεύω, στήνω καταυλισμὸ

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία (μονάδες 10)

Ξενοφώντος *Πόροι ἢ περὶ προσόδων* V 1

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο για μετάφραση (μονάδες 20)

1. α. **στρατεύσαντες:**

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον ενεστώτα και το μέλλοντα στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

β. **ἀνεκομίσαντο:**

Να γράψετε το β' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

γ. **ἀδικεῖν:**

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον αόριστο και παρακείμενο στην ίδια φωνή.

(μονάδες 1)

δ. **ἐξελθόντες:**

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού της οριστικής και προστακτικής στον ίδιο χρόνο και την ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

ε. **ἐπολιόρκουν:**

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού της υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

2. α. **πολλήν, ὀλίγους:**

Να γράψετε τα παραθετικά των πιο πάνω τύπων (μονολεκτικούς τύπους), διατηρώντας αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

(μονάδες 2)

β. **φυγάδας, παρακαταλιπόντες, τινά, στρατῶ, ναυσί, ὀπλίταις, ἐπολιόρκουν, ἥσθοντο:**

Να μεταφέρετε τους πιο πάνω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

(μονάδες 4)

3. **τοῦ χειμῶνος, ἐς τὴν Ἀργεῖαν, τῆς (τε) γῆς, ἄλλης, αὐτοῖς, τῷ στρατῷ, Ἀθηναίων, αὐλισαμένου:**

Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο πάνω τύπους (εἶναι υπογραμμισμένοι στο αδίδακτο κείμενο).

(μονάδες 4)

4. Αφού εντοπίσετε τις **δύο** δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου:

α. Να τις γράψετε στο τετράδιο απαντήσεων.

β. Να τις αναγνωρίσετε (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά).

(μονάδες 5)

Ε. **Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα αρχαία ελληνικά:**

(μονάδες 5)

Εάν είχα χρήματα, θα πλησίαζα κάποιον από τους σοφιστές για να γίνω και ο ίδιος σοφός. Τώρα όμως είμαι φτωχός και πρέπει όλη μέρα να εργάζομαι στους αγρούς.

Λεξιλόγιο

πλησιάζω = προσέρχομαι

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(μονάδες 10)

1. – Γέλασε εκείνος και είπε: «Ναι, μα τους θεούς, Σωκράτη· γιατί κρατά για τον εαυτό του μόνο τη σοφία, δεν τη δίνει και σε μένα.—Μα για το όνομα του Δία, είπα εγώ, φτάνει να του δώσεις λεφτά και να τον πείσεις και θα κάμει και σένα σοφό.
–Μακάρι, είπεν εκείνος, ω Δία και θεοί, τούτο να ήταν μονάχα· θα έδινα όλη την περιουσία και τη δική μου και των φίλων μου· μα για τούτο ακριβώς έρχομαι τώρα σε σένα, να του μιλήσεις για μένα. Γιατί εγώ και πολύ νέος είμαι και ούτε είδα ποτέ μου τον Πρωταγόρα ούτε τον άκουσα· την πρώτη φορά που ήρθε εδώ ήμουν ακόμη παιδί. Όλοι όμως, Σωκράτη, τον επαινούν και λένε πως είναι πολύ ικανός να μιλά· τι καθόμαστε λοιπόν και δεν πηγαίνομε να τον βρούμε, πριν βγει; Όπως άκουσα μένει στου Καλλία, του γιου του Ιππονίκου· μόνο ας πηγαίνομε.
–Και εγώ είπα: Ας μην πάμε ακόμη, καλέ μου, εκεί· είναι νωρίς· ας βγούμε εδώ έξω στην αυλή, και ας χασομερήσουμε κάνοντας γύρους, ωσότου φέξει· τότε πηγαίνομε. Ο Πρωταγόρας άλλωστε μένει μέσα τον περισσότερο καιρό, ώστε μην ανησυχείς, θα τον βρούμε, όπως φαίνεται, εκεί.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* κεφ. Β'

Στο πιο πάνω απόσπασμα ο Σωκράτης και ο Ιπποκράτης εκφράζουν **δύο** διαφορετικές στάσεις απέναντι στο σοφιστή Πρωταγόρα.

Να αναφέρετε αυτές τις δύο διαφορετικές στάσεις τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο (**δύο** για την κάθε περίπτωση).

(μονάδες 6)

2. Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἂν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἂν εἶδῃ καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι.

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* II 41

Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **δύο** χαρακτηριστικά του Αθηναίου πολίτη που προβάλλονται στο πιο πάνω απόσπασμα (I A (β), σελ. 1).

(μονάδες 4)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2011

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: 24 Μαΐου 2011 7.30 - 10.00

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰ δὲ σαφὲς δοκεῖ εἶναι ὥς εἰ μέλλουσι πᾶσαι αἱ
πρόσοδοι ἐκ πόλεως προσιέναι, ὅτι εἰρήνην δεῖ
ὑπάρχειν, ἄρ' οὐκ ἄξιον καὶ εἰρηνοφύλακας
καθιστάναι; Πολὺ γὰρ ἂν καὶ αὕτη αἵρεθεῖσα ἢ
ἀρχὴ προσφιλεστέραν καὶ πυκνοτέραν
εἰσαφικνεῖσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσῃ τὴν
πόλιν.

Ξενοφῶντος *Πόροι ἢ περὶ προσόδων* V 1